

Για να ψηφίσουμε. Για να ζήσουμε.

Του Σταύρου Παναγιωτίδη

Εκλογές. Και για να καταλάβουμε στη σημασία τους, πρέπει να συμφωνήσουμε πολύ γρήγορα στο τι γίνεται σε αυτή τη χώρα τα τελευταία χρόνια. Για να δούμε.

Σημείο συμφωνίας πρώτο: Ζούμε στην εποχή των Μνημονίων

Από το 2010 κι έπειτα, τα αλληπάλληλα Μνημόνια έφτιαξαν ένα νέο πλαίσιο ζωής στην Ελλάδα, μία νέα χώρα. Αλλαγές στα εισοδήματα, στις εργασιακές σχέσεις, στους θεσμούς και στη δημοκρατία. Η κυβέρνηση καταργεί τις συλλογικές συμβάσεις, μειώνει τον κατώτατο μισθό, ορίζει έναν ακόμη χαμηλότερο για τους νέους, επιβάλλει με τα προγράμματα voucher την εργασία των νέων για πέντε μήνες χωρίς δικαιώματα. Σαν ένα ντόμινο, μειώνονται και οι υπόλοιποι μισθοί, αυξάνονται οι απλήρωτες ώρες εργασίας, η ανασφάλιστη και επισφαλής εργασία και η ανεργία. Είναι ο νόμος της αγοράς σε δράση, μπροστά στα μάτια μας. Ή αλλιώς, όταν τα πράγματα ζορίζουν για κάποιους από εμάς, σε λίγο θα ζορίσουν για όλους. Νόμοι χιλιάδων σελίδων έρχονται στη Βουλή για ψήφιση σε μία ημέρα, η ΕΡΤ κλείνει με ένα διάταγμα, η αστυνομία αιματοκυλάει διαδηλώσεις, αποφασισμένα δημοψηφίσματα απαγορεύονται και το αποτέλεσμα τους αγνοείται, η αστυνομία πολιορκεί ένα ολόκληρο χωριό στη Χαλκιδική που θέλει να ζήσει χωρίς κυάνιο στον αέρα και το νερό του και εισβάλλει νύχτα στα σπίτια, η δημοκρατία γίνεται λάστιχο και απαξιώνεται και φαίνεται στα μάτια των πολιτών άχρηστη. Αντανακλαστικά, ανεβαίνει ο φασισμός. Ή αλλιώς, κανείς δεν υπερασπίζεται κάτι που δεν πιστεύει πως υπάρχει.

Σημείο συμφωνίας δεύτερο: Τα Μνημόνια δεν είναι “λάθος”

Τα Μνημόνια τελικά δεν μείωσαν το χρέος της χώρας. Αντιθέτως, το αύξησαν από το 120% στο 175% του ΑΕΠ. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως απέτυχαν, γιατί απλούστατα δεν ήταν αυτός ο στόχος τους. Ο πραγματικός του στόχος ήταν με την τρομοκρατική απειλή της χρεοκοπίας και με τον μπαμπούλα της Τρόικας, να επιβληθούν μαζεμένες όλες οι αλλαγές που σκιαγραφήσαμε παραπάνω, που το σύστημα επιδίωκε τα προηγούμενα χρόνια αλλά δεν εφάρμοζε από φόβο για το πολιτικό κόστος.

Σημείο συμφωνίας τρίτο: “Πίσω από την Τρόικα, το ξέρουμε καλά, κρύβονται τα ντόπια τα αφεντικά”

Η κρίση δεν είναι μία ευκαιρία για να επιβληθούν πρωτίστως κάποιες χώρες σε κάποιες άλλες, αλλά κάποιες κοινωνικές ομάδες σε κάποιες άλλες. Για να σηκωθούν ψηλά κάποιιοι και να σκύψουμε όσο περισσότερο γίνεται εμείς. Μέχρι τσακίσματος. Οι Γερμανοί, οι Γάλλοι, οι Άγγλοι και οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι εργαζόμενοι δεν την βγάζουν καθαρή μέσα στην κρίση, ούτε επωφελούνται. Οι μισθοί τους πέφτουν, η ανεργία αυξάνεται, οι εργασιακές τους σχέσεις επιδεινώνονται, τα δικαιώματα και το κοινωνικό τους κράτος χάνονται. Στη Γερμανία όλο και περισσότεροι δουλεύουν ως “ενοικιαζόμενοι εργαζόμενοι”, απολύονται όλο και πιο εύκολα και δεν μπορούν πια να ζήσουν από τη δουλειά τους, και αμείβονται με 400 ευρώ αφού έχει γεμίσει ο τόπος από τις διαβόητες “one euro jobs”.

Μήπως λοιπόν είναι λάθος να λέμε πως έχουμε “Κατοχή”; Μάλλον, αφού ενώ ο ΟΤΕ πουλήθηκε στην Deutsche Telekom χωρίς να υπάρχει Μνημόνιο, στην εποχή των Μνημονίων ο ΟΠΑΠ ξεπουλιέται στον Έλληνα Μελισανίδη (με αντίτιμο του οποίου θα κάνει απόσβεση σε τρία χρόνια και για το οποίο δεν έχει πληρώσει ακόμη τίποτα) και το Ελληνικό, το

μεγαλύτερο οικόπεδο της Ευρώπης, στον Έλληνα Λάτση (για 80 ευρώ το τετραγωνικό). Μάλλον δεν έχουμε Κατοχή, αφού ο Βαρδινογιάννης και ο Λάτσης, στους οποίους χαρίστηκαν χρέη ενός δις ευρώ, δεν είναι Γερμανοί. Όπως δεν είναι Γερμανοί και οι ιδιοκτήτες των 500 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων που μέσα στην κρίση είχαν 44% αύξηση κερδών με μείωση εσόδων, γιατί τα μνημονιακά μέτρα τους επέτρεψαν να ρίξουν πολύ το κόστος παραγωγής, με απολύσεις, μειώσεις μισθών, ανασφάλιστη και απλήρωτη εργασία. Όπως δεν είναι Γερμανοί και οι “πατριώτες” εφοπλιστές που απολαμβάνουν 60 διαφορετικές φοροαπαλλαγές, πληρώνουν στο κράτος όλοι μαζί πολύ λιγότερα από όσα πληρώνουν οι μετανάστες για τις κάρτες παραμονής. Όπως δεν είναι Γερμανός και ο διορισμένος τραπεζίτης Σάλλας της Πειραιώς, στον οποίο χαρίστηκαν τόσες τράπεζες, ούτε ο Λάτσης του οποίου η τράπεζα διασώθηκε. Όπως δεν είναι Γερμανοί όλοι οι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων που με τα προγράμματα voucher βάζουν νέους να δουλέψουν για 500 ευρώ το μήνα, χωρίς δικαιώματα και με βαριά φορολογία. Όπως δεν είναι Γερμανοί όλοι οι ιδιοκτήτες των Κολεγίων που αυξάνουν την πελατεία τους επειδή καταργούνται οι τρεις πιο δημοφιλείς κλάδοι της δημόσιας και δωρεάν επαγγελματικής εκπαίδευσης. Όπως δεν είναι Γερμανοί οι ιδιοκτήτες των ιδιωτικών νοσοκομείων και ιατρικών κέντρων που αυξάνουν τα κέρδη τους επειδή τα δημόσια νοσοκομεία μαραζώνουν. Και σίγουρα δεν είναι Γερμανοί όλοι αυτοί οι εργοδότες που λεν με θράσος στους εργαζόμενους τους “με 300 ευρώ για 10 ώρες και με τα μισά ένσημα κι αν θέλεις, αλλιώς υπάρχουν ένας σωρός άνεργοι εκεί έξω”.

Επομένως, η πιο σκληρή μάχη που θα έχει να δώσει μια νέα κυβέρνηση δεν θα είναι στο εξωτερικό. Θα είναι με τους αντιπάλους της στο εσωτερικό. Με αυτούς που εφαρμόζουν τα μέτρα όχι επειδή τους το επιβάλει η Τρόικα, αλλά επειδή τους συμφέρουν. Και άρα, είναι λάθος η σκέψη πως ό,τι κι αν κάνουμε εδώ θα είναι μάταιο, αφού τα πάντα κανονίζονται έξω από την Ελλάδα. Εδώ είναι ο πυρήνας της σύγκρουσης. Από εδώ θα ξεκινήσουν να αλλάζουν τα πράγματα. Εδώ που συγκρούονται δύο κόσμοι. Εμείς κι αυτοί. Την μάχη του δικού τους κόσμου την οργανώνουν οι κυβερνήσεις τους.

Σημείο συμφωνίας τέταρτο: Οι κυβερνήσεις δεν ζουν σε κοινωνικό κενό αέρος

Και γιατί γίνονται λοιπόν όλα αυτά; Γιατί να θέλει η κυβέρνηση να τα κάνει όλα αυτά στον κόσμο; Σίγουρα, όχι από κακία. Από ιδεολογία και από συμφέρον. Από ιδεολογία, γιατί πιστεύουν στην ασύδοτη αγορά, στην μετατροπή των πάντων, ακόμη και των δημόσιων αγαθών, σε εμπόρευμα. Και από συμφέρον, που για τους ισχυρούς είναι αλληλένδετο με την ιδεολογία τους. Γιατί και οι ίδιοι προέρχονται κατά βάση από την τάξη των προνομιούχων. Και γιατί ξέρουν πως αυτές οι αλλαγές και η καθυπόταξη του λαού είναι η απαραίτητη συνθήκη ώστε να μείνει όρθιο αυτό το σύστημα που τους κρατάει στον αφρό, νόμιμα και παράνομα. Για να μπορούν να χρηματοδοτούν τις πεθαμένες ιδιωτικές τράπεζες με δημόσιο χρήμα, αυτές να δανειοδοτούν τα φαληρημένα κανάλια και αυτά να στηρίζουν την κυβέρνηση και το σύστημα, σε ένα τρελό τρίγωνο πολιτικής αμαρτίας. Για να μπορούν να δίνουν τα δημόσια έργα και τα διόδια στους δικούς τους μεγαλοεργολάβους που, συμπτωματικά, είναι και ιδιοκτήτες των καναλιών. Και όλα αυτά με τη διαμεσολάβηση κάποιων μίζων.

Σημείο συμφωνίας πέμπτο: Η ιστορία των κοινωνιών είναι η ιστορία της αλλαγής τους

Και κάπου εδώ μπαίνει η ερώτηση: Και πως μπορούν να αλλάξουν όλα αυτά; Με όσα έχουμε συμφωνήσει ως τώρα, η απάντηση έχει ήδη δοθεί. Οι εχθροί μας δεν είναι πρωτίστως έξω, αλλά μέσα. Και στο εσωτερικό τα πράγματα αλλάζουν αν οι άνθρωποι, οι πολλοί,

συνειδητοποιούν τη σύγκρουση που διεξάγεται γύρω τους και παίρνουν θέση. Και στο εξωτερικό αλλάζουν αν η κυβέρνηση μιας χώρας πει ένα πρώτο “όχι”. Αν στην Ελλάδα εκλεγεί μια κυβέρνηση αντιμνημονιακή, τότε το Μνημόνιο δεν θα το καταργήσει η ίδια. Θα το έχει καταργήσει ήδη ο λαός με την ψήφο του. Και στην Ελλάδα, όπως και την Ευρώπη υπάρχει ακόμη δημοκρατία. Ελλειμματική και προβληματική, αλλά υπάρχει. Και δεν μπορεί να αγνοηθεί έτσι η βούληση ενός λαού, όταν έχει εκφραστεί επισήμως. Και δεν μπορούν να του επιβάλουν τιμωρίες, δεν μπορούν να τον διώξουν από την ΕΕ χωρίς τεράστιο κόστος για τους ίδιους, όπως έχει πει η ίδια η Μέρκελ. Και αν αυτή η κυβέρνηση υπερασπιστεί τα συμφέροντα των λαών του Νότου, δεν θα μπορούν οι δεξιοί αρχηγοί της Ιταλίας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας να μην μπουν σε αυτό το Μέτωπο του Νότου, όχι επειδή θα το θέλουν, αλλά επειδή θα τους αναγκάσουν οι λαοί τους που τότε θα τους πιέσουν. Γιατί ξέρουμε πως η πολιτική όπως και η ζωή είναι σύνθετη. Και περιλαμβάνει τη σύγκρουση και τον ελιγμό, τη διαπραγμάτευση και τον εκβιασμό και για τις δύο πλευρές. Γιατί η ιστορία δείχνει πως ο κόσμος πάντα αλλάζει αλλά είναι στο χέρι μας αν θα αλλάξει προς το καλύτερο ή το χειρότερο.

Σημείο συμφωνίας έκτο και έσχατο: Ακόμη κι αν δεν ασχολείσαι με την πολιτική, η πολιτική ασχολείται μαζί σου

Να ρίξουμε και έναν τελευταίο μύθο. Όταν απέχεις, δεν στέλνεις μήνυμα στο σύστημα που σε δυσαρεστεί, απλώς το ανακουφίζεις γιατί δεν το αλλάζεις. Η πολιτική διαμορφώνει τους όρους της ζωής σου, είτε θέλεις να το πιστέψεις είτε όχι. Απέχοντας μοιάζεις με το παιδί που από φόβο στο σκοτάδι και ό,τι κρύβεται μέσα του, κουκουλώνεται με την κουβέρτα του. Και επειδή δεν βλέπει νιώθει πως προστατεύεται. Ίσως δεν είναι τυχαίο που αυτή τη συμπεριφορά μπορεί να την ανακαλύψουμε και σε μεγαλύτερη ηλικία.

Διά ταύτα

Εκλογές λοιπόν. Άλλη μια φορά, γράφουμε την ιστορία των ημερών μας. Είτε συμμετέχοντας είτε απέχοντας, κουβαλάμε μια ευθύνη. Την ευθύνη να αποφασίσουμε με ποιον κόσμο είμαστε. “Ας μην το κρύβουμε, διψάμε για ουρανό” έλεγε ο Σαχτούρης. Κι ο δικός μας ουρανός είναι η ανατροπή! Θα ψηφίσουμε λοιπόν. Για να φύγει η μαυρίλα μέσα από τις ψυχές τις δικές μας και των ανθρώπων μας. Για να είμαστε στο ευρύ ως ευρωπαϊκή χώρα και όχι ως χώρα της υποσαχάριας Αφρικής. Για να μην φεύγουν οι άνθρωποι μας στα ξένα, στην εξορία της μετανάστευσης, για να μην είναι η ζωή μας μόνο το skype του Σαββατοκύριακου. Για να έχουμε δωρο και ένα πρόγραμμα ζωής. Για να ανέβει ο κατώτατος μισθός και να έχουμε πάλι συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Για να μην πουληθούν οι παραλίες μας, να μην πουληθεί το νερό μας και να μην δηλητηριαστεί από το κυάνιο των χρυσοθήρων, για να μην γίνονται τα πανεπιστήμια χώρος για λίγους, για να μην μετράμε το δεκάλεπτο στο σουπερμάρκετ και να μην ψάχνουμε τα πιο φτηνά μακαρόνια, για να μην πέφτουμε σε κατάθλιψη επειδή δεν μας φτάνουν τα λεφτά για έναν καφέ και χάνουμε τους φίλους μας, για να μην μας πιάνεται η ψυχή μην μπει ελεγκτής στο μετρό και μας ζητήσει το εισιτήριο που δεν κόψαμε, για να μην κόβουμε το ίντερνετ και μένουμε με την τηλεόραση, για να μην μας πονάει το στομάχι όταν βλέπουμε λογαριασμό στην πόρτα, για να μην περπατάμε στο δρόμο με τεντωμένα νεύρα και έτοιμοι για τσακωμούς, για να μην εξαπλώνεται το μίσος του αδύναμου για τον πιο αδύναμο. Για να μην έχουμε γλοιώδεις τηλεπατριώτες υπουργούς και μαφιόζους δημάρχους. Για να χαμογελάμε μαζί με τους φίλους μας.

Και γιατί με τον ΣΥΡΙΖΑ; Γιατί αν μπορεί κάποιος να πάει τα πράγματα προς τα εκεί είναι

αυτός. Γιατί δεν είναι κομμάτι των σχέσεων και των μηχανισμών εξουσίας που μας έφεραν εδώ. Γιατί κανείς δεν τον έχει στο χέρι. Και γιατί, πάνω απ' όλα, οι άνθρωποί του είναι άνθρωποι των καθημερινών αγώνων. Τα μέλη του είναι η μεγαλύτερη εγγύηση πως το κόμμα δεν θα κάνει κωλοτούμπες και δεν θα προδώσει κανέναν. Γιατί τότε, δεν θα ήταν οι ίδιοι απλώς οι υποδοχείς της δυσαρέσκειας του κόσμου, αλλά οι πρώτοι που θα αντιδρούσαν και θα έφεραν τα πάνω-κάτω, στο ίδιο τους το κόμμα. Γιατί είναι αριστεροί. Γιατί έχουν την ιδεολογία των συλλογικών αγώνων για τα δικαιώματά μας. Γιατί αν ήθελαν να κάνουν τα ίδια, θα είχαν πάει από χρόνια στο ΠΑΣΟΚ.

Θα προσπαθήσει ο ΣΥΡΙΖΑ με όλες του τις δυνάμεις να αλλάξει τα πράγματα; Οπωσδήποτε ναι. Θα το πετύχει; Εδώ είμαστε. Εδώ είναι που θυμόμαστε τον Σαρτρ να λέει πως “Το τρομερό μυστικό των θεών και των βασιλιάδων είναι η ελευθερία των ανθρώπων”. Γιατί το αν θα πετύχει ο ΣΥΡΙΖΑ εξαρτάται και από τη δική μας δράση, το δικό μας ξύπνημα. Και είμαστε ελεύθεροι να το κάνουμε, να μην βάλουμε το καράβι στον αυτόματο, αλλά να είμαστε εκεί, μαζί με την κυβέρνηση της Αριστεράς οι πολίτες σε ένα συγχρονισμένο χορό, να ανοίγουμε δρόμο ο ένας στον άλλο. Γιατί χωρίς τον κόσμο σε κίνηση, κανένας ΣΥΡΙΖΑ και κανένας Τσίπρας δεν μπορεί να σε σώσει.

Και τώρα είναι η ώρα που ο καθένας κοιτάει τη ζωή του, την ιστορία του και το μέλλον του. Και αναλαμβάνει την ευθύνη του. Το πρώτο, ελάχιστο, βήμα είναι μια ψήφος. Αυτή που για να την έχουμε έχει χυθεί αίμα. Για τα επόμενα βήματα θα φέρουμε στο νου μας ότι μεγαλώσαμε μαθαίνοντας ιστορίες για το πως οι άνθρωποι σε αυτά τα χώματα νικούσαν πάντα τα μεγάλα θηρία. Ιστορίες αληθινές, για αυτό και τρομερές και υπέροχες. Και δεν θα τις ξεχάσουμε πια. Θα δοκιμάσουμε. Θα προσπαθήσουμε. Να αλλάξουμε τα πράγματα. Να ζήσουμε αλλιώς. Να ανασάνουμε.

Υ.Γ. Πριν λίγες μέρες, άκουσα μια ιστορία στο ραδιόφωνο. Όταν έπεσε στην Νότια Αφρική το ρατσιστικό καθεστώς του Απαρτχάιντ, πρόεδρος της χώρας βγήκε ο ήρωας Νέλσον Μαντέλα. Την ημέρα των εκλογών, μία κυρία 92 ετών στεκόταν για πολύ ώρα στην ουρά για να ψηφίσει. Τότε, κάποιοι της πρότειναν να παρακάμψει τη σειρά και να περάσει μπροστά. Η απάντησή της; “Τι λες παιδί μου... εγώ σήμερα ψηφίζω για πρώτη φορά στη ζωή μου. Δεν θα τη χάσω αυτή τη στιγμή...”.